

Miškininkai, ruošdamiesi pavasariniam miško sodinimui, imasi sodinukų apsaugos priemonių: naudojant ekologišką technologiją spygliuočių sodinukai taps apsaugoti nuo juos mėgstančių vabalų - straubliukų.

Dažnai laikomasi nuomonės, kad medelynai veikia tik šiltuoju metų laiku, o atėjusi žiema atneša ir sąstingį medelyno veikloje. Tačiau VMU Panevėžio regioninio padalinio medelynas, nepaisant lauke spaudžiančio šaltuko ir storo sniego sluoksnio, yra pilnas gyvybės. Čia ne tik galima rasti sodinukais pripildytus šiltnamius, bet ir naują, vienintelę tokią Lietuvoje – automatinę sodmenų vaškavimo liniją. Pastaroji – didžiulė pagalba siekiant efektyviai apsaugoti spygliuočių sodinukus nuo jais mintančių straubliukų nenaudojant insekticidų.

Kaip teigia Panevėžio regioninio padalinio medelyno vadovas Egidijus Kaluina – medelyne viskas turi suktis ratu, o darbas privalo vykti ištisus metus. Tad, net ir žiemos metu medelyne veiksmo tikrai nestinga. Visai neseniai darbą pradėjo automatinė sodmenų vaškavimo linija, kuri reikšmingai pagerina sodmenų vaškavimo darbų efektyvumą. Tokia moderni sodmenų vaškavimo linija yra vienintelė Lietuvoje ir buvo sukurta bendradarbiaujant su kolegomis iš Norvegijos.

Automatinė vaškavimo linija, kaip ir sodmenų vaškavimas rankiniu būdu, yra veiksminga priemonė, padedanti apsaugoti eglių sodinukus nuo straubliuko, kuris nugraužia stiebus ir šakeles, taip pažeisdamas medelį negrįžtamai. Tiesa, lyginant su rankiniu sodmenų vaškavimu, automatinė vaškavimo linija garantuoja kur kas geresnius ir našesnius darbų rezultatus. E. Kaluinos teigimu, per vieną pamainą pavyksta nuvaškuoti net apie 50 tūkstančių sodmenų. Planuojama, kad per šių metų vaškavimo sezoną, kuris vyks iki vasario mėnesio pabaigos, pavyks nuvaškuoti apie 2 milijonus sodinukų. Tuo tarpu vaškuojant sodinukus rankiniu būdu, per šį laikotarpį pavyktų nuvaškuoti tik 700-800 tūkst. sodmenų, taigi vaškavimo linija leidžia pagerinti darbų apimtį daugiau nei du kartus.

Moderni automatinio vaškavimo linija užtikrina ne tik greitesnį, bet ir kur kas kokybiškesnį sodmenų vaškavimą. Procesu metu, kiekvienas sodinukas į vašką yra įmerkiamas atskirai, taip išvengiant sodinukų sulipimo. Lygiai taip pat, atskirai sodinukai yra ir atvėsunami. Vaškas, į kurį sodinukai yra merkiami yra tikrai karštas – jo temperatūra siekia net iki 85⁰C, tad svarbu, kad jis kuo greičiau atvėstų ir sustingtų. Kitu atveju, kyla didelė rizika, kad

karštas vaškas tiesiog sudegins sodmenį ir šis žus. Tad, po panardinimo į karštą vašką, sodinukai yra įmerkami į vandenį, kuris paspartina atvėsimo procesą, o vėliau keliauja ir į specialų tunelį, kuriame temperatūra siekia tik 10⁰ C. Tunelyje vaškas galutinai atvėsta ir sustingsta, suteikdamas maždaug 1 mm storio sodmens apsaugą.

Sodmenų vaškavimas garantuoja apsaugą ne tik pasodinimo sezono metu, o dviems metams. Aplietas vaškas yra elastingas, tamprus ir leidžia medeliui laisvai augti, tuo pat metu neleisdamas kenkėjams pažeisti sodmens. Po dviejų metų jis tampa neveiksmingas ir nebereikalingas medeliui, kadangi, straubliukams tokia eglė tampa nebeaktuali. Tad vaškavimas ir vaško suteikiama apsauga garantuoja, kad pasodinti sodinukai galės puikiai prigyti ir augti miške. Be kitą ko, medelyne sodmenys yra ne tik nuvaškuojami, bet ir apipurškiami papildomomis priemonėmis, padedančiomis jiems suteikti didesnę atsparumą įvairioms ligoms.

Panevėžio medelynas gali didžiuotis ne tik automatine vaškavimo linija. Čia veikia ir pusiau automatinė spygliuočių sodinukų rūšiavimo linija. Jos dėka, kur kas greičiau ir efektyviau yra išrūšiuojami kokybiškiausi sodmenys. Šis įrenginys palengvina medelyno darbuotojų kasdienybę, kadangi, didžiosios darbo dalies nebereikia atlikti rankomis. Netrukus, medelyne darbą pradės ir automatinė ažuolo gilių sėjamoji. Ji padės į kasetes automatiškai susodinti ažuolo giles – iki šiol tai buvo daroma rankomis. Sėjamoji darbą turėtų pradėti šį pavasarį ir per minutę gali pasėti apie 16 kasečių sodmenų. Tokio tipo ažuolo gilių sėjamosias galima rasti tik Lietuvoje ir Čekijoje. Naujovės neaplenkia ir VMU Dubravos regioninio padalinio medelyno, kur greitai metu bus pradedami smėliavimo linijos statybos darbai. Ši linija taip pat padės apsaugoti miško sodinukus nuo jų adaptacijai ir augimui trukdančių organizmų. Naujų technologijų diegimas Valstybinių miškų urėdijos medelynuose ilgainiui padės atsisakyti cheminių produktų naudojimo sodmenų išauginime apskritai,

Pastaruosius keletą metų vykdomas VMU medelynų modernizavimo procesas leidžia išauginti kokybiškus, atsparius miško sodmenis naudojant šiuolaikines, išteklius tausojančias technologijas.

Planuojama, kad medelynų modernizavimo projektas bus baigtas 2025 metais ir iš vieno hektaro ploto bus išauginama daugiau nei du kartus daugiau medelių – vietoje 50 mln. per metus jų bus galima užauginti net 90 mln.

Šiuo metu Lietuvoje jau veikia du modernūs VMU medelynai, kuriuose sumontuota automatizuota konteinerių įranga, kai sėklos sėjamos ne į atvirą gruntą, o į specialius tam pritaikytus konteinerius. Konteineriniai medelynai yra našesni už įprastus ir suteikia galimybę bent dvigubai paspartinti sodmenų augimo laiką, užtikrina geresnę sodinukų

kokybę, padidina jų prigijimo procentą miške, tad užtikrinamas reikiamas miško sodmenų kiekis Lietuvos miškams atkurti ar įveisti.

Atsparus, gražus ir kokybiškas miškas užgimsta medelyne. Tai puikiai padeda įgyvendinti modernūs sprendimai, kurių tikrai nestinga Valstybinių miškų urėdijos medelynuose.

